

KÁNTÁS BALÁZS

PAHANG MALÁJ ÁLLAM
ÖNÁLLÓ
BÉLYEGKIADÁSAI
1889–1941

Az elektronikus bélyegkatalógus összeállítója:

Dr. Kántás Balázs PhD

ISBN 978-615-7008-95-3

Felelős kiadó:

Dr. Zsávolya Zoltán PhD

**HUNGARICA ELECTRONICA
BUDAPEST, 2025**

VÁZLAT PAHANG MALÁJ ÁLLAM TÖRTÉNELMÉRŐL ÉS FILATÉLIÁJÁRÓL AZ 1800-AS ÉVEK ELEJÉTŐL A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ VÉGÉIG

Pahang ma Malajzia harmadik legnagyobb tartománya, amely a Maláj-félsziget középső részén helyezkedik el. Területe 35 964 km², népessége pedig 1,5 millió fő. A 19. század elején azonban Pahang a Maláj-félsziget keleti partvidékének egyik nagy és gazdag, de belsőleg igen szétagolt fejedelemsége volt. A johori szultánság örökségeként alakult ki, de a központi hatalom gyenge maradt, és a helyi törzsfőnökök, hadvezérek, arisztokraták, valamint a királyi család különböző ágai gyakran küzdöttek egymással a befolyásért és a politikai hatalomért. Az állam gazdasági életét a hagyományos földművelés mellett az arany- és ónbányászat határozta meg, amelynek termékei

főként a szomszédos kikötőkön keresztül jutottak el a nemzetközi kereskedelembe. Pahang ugyanakkor időnként Sziám felé is adót fizetett, ami mutatja, hogy a térség nem volt teljesen autonóm, hanem a nagyobb szomszédos állam egyfajta hűbéreseként működött.

A 19. század közepétől a helyi politikai instabilitás csak tovább erősödött. A trónöröklési viták és a tartományi előkelők közötti hatalmi harcok gyakran polgárháborús állapotokat teremtettek. Az 1857 és 1863 között zajló polgárháború különösen súlyos következményekkel járt: a Johor-beli Temenggong és a helyi rivális nemesi családok beavatkozása évekig tartó bizonytalanságot okozott az állam életében. Ebben az időszakban kezdett egyre inkább teret nyerni a brit érdekvédelem is, amelynek központi motivációja a Maláj-félsziget kibányászható ásványkincsei és stratégiai pozíciója feletti ellenőrzése volt.

Az 1880-as évekre a britek fokozatosan kiterjesztették fennhatóságukat Pahangra is csak úgy, mint a térség többi maláj államára. Bár formálisan a szultán maradt az uralkodó, a brit rezidens állami hivatalnok intézményének bevezetésével a tényleges hatalom a brit gyarmati adminisztráció kezébe került. A tartományt 1895-ben bevonták a Szövetséges Maláj Államok (Federated Malay States) nevű gyarmati államszövetségébe, ahol Selangor, Perak és Negeri Sembilan mellett Pahang is részt vett a központosított brit közigazgatásban. Ez fordulópontot jelentett: a brit hatóságok modernizációs reformokat vezettek be, közigazgatási központokat, iskolákat és egészségügyi intézményeket alapítottak, az állam egyre inkább nyugati elvek szerint kezdett el működni.

A gazdasági fejlődés középpontjába a bányászat és az ültetvénygazdálkodás került. Az

őnbányászatban a kínai közösségek játszották a legnagyobb szerepet, míg a gumiültetvényekhez tömegesen toboroztak indiai munkaerőt. Ez etnikai és társadalmi átalakuláshoz vezetett: a korábban homogén maláj közösség mellett jelentős kínai és indiai lakosság telepedett meg, ami megváltoztatta Pahang társadalmi szerkezetét és a gazdasági erőviszonyokat. Ez persze etnikai és társadalmi feszültségekhez is vezetett, mivel a maláj parasztság gyakran kiszorult a fejlődés haszonélvezői közül, miközben a gyarmati gazdaság nyertesei az európai ültetvénytulajdonosok és a külföldi munkások lettek.

A 20. század első évtizedeit a gyors gazdasági fejlődés és egyben új kihívások jellemezték. A brit gyarmati közigazgatás modernizációs törekvései mellett a maláj lakosságban erősödött a vallási és kulturális öntudat, ez pedig megágyazott nacionalista függetlenségi mozgalmak számára is. Az iszlám reformmozgalmak hatására egyre

gyakrabban vetődött fel a közösségi önrendelkezés és a gazdasági egyenlőtlenségek kérdése. Az első világháború csak korlátozottan érintette Pahangot, de a háborús kereslet felfuttatta például a kaucsuktermelést. A gazdaság az 1920-as években látványosan növekedett, ám a nagy gazdasági világválság idején, az 1930-as években a gumipiac összeomlása súlyos társadalmi következményekkel járt egész Malajziában. A munkanélküliség, a bércsökkenés és a szegénység nagyon megerősítette az társadalmi elégedetlenséget, különösen a kínai és indiai munkások körében.

A második világháború alatt, 1941 decemberétől Pahang is a japán megszállás alá került a többi maláj államhoz hasonlóan. A japánok gyorsan felszámolták a brit közigazgatást, a japán uralom pedig a lakosság számára évekig tartó nélkülözést jelentett. Az élelmiszerhiány, a kényszermunka, a kontrol nélküli katonai erőszak és a gazdasági válság mindennapi élet részévé vált.

Ugyanakkor a fegyveres ellenállás is megszerveződött: a Japánellenes Maláj Népi Hadsereg (Malayan People's Anti-Japanese Army - MPAJA), amely főként kínai vezetésű kommunista gerillákból állt, Pahang belső erdős vidékein is aktív volt, és folyamatos támadás alatt tartotta a japán haderőt. A maláj lakosság viszonya összetett volt: egyesek a japánokat kezdetben még felszabadítóként fogadták, mások viszont hamar megtapasztalták a megszállás kegyetlenségeit. A háborús évek súlyos sebeket hagytak a helyi maláj társadalmon, de egyben hozzájárultak ahhoz is, hogy a brit uralom legitimitása végzetesen meggyengüljön.

1945-ben, a japán kapituláció után a britek visszatértek Pahangba, de már nem ugyanazokkal a feltételekkel. A brit közigazgatás sokkal lazább lett, a malájföldi gyarmatoknak a felbomlófélben lévő Brit Birodalom autonómiát volt kénytelen biztosítani. 1948-ban létrejött Maláj Föderáció, amely 1957-ben

elnyerte teljes függetlenségét. A háború tapasztalata, az etnikai közösségek közötti feszültségek, valamint a gazdasági nehézségek együttesen olyan politikai környezetet teremtettek, amelyből megszülettek a maláj függetlenségi mozgalmak. Pahang így a 19. századi belső fejedelemségi viszonyoktól eljutott a 20. század közepére egy modernizált, de feszültségekkel teli gyarmati állapotba, amely közvetlenül előkészítette a független Malajzia megszületését.

Ami a kis maláj állam posta- és filatéliatörténetét illeti, Pahang posta- és bélyegtörténete természetes szorosan kapcsolódik a brit gyarmati terjeszkedéshez és a maláj államok fokozatos közigazgatási integrációjához a 19. század második felében. A század elején Pahangban még nem létezett szervezett postaszolgálat: a helyi uralkodóház és a kereskedők levelezése futárok, hajósok vagy magánkézben működő postai és logisztikai szolgáltatók útján zajlott. A kereskedelmi

kapcsolatok élénkülése – különösen a bányászat és a kínai közösségek megtelepedése – azonban egyre sürgetőbbé tette a rendszeres postai infrastruktúra létrehozását.

Az 1880-as években, miután Pahang brit védnökség alá került, a Szoros-menti Települések brit gyarmati közigazgatási egység (Straits Settlements) postahálózatának mintájára kezdtek postahivatalokat nyitni Kuantanban, Pekanban és más fontos kereskedelmi központokban. A korai időszakban gyakori volt a szomszédos államok – például Selangor vagy Perak – bélyegeinek ideiglenes használata, amelyeket „Pahang” felülnyomással láttak el. Ezek a felülnyomott bélyegek, amelyek közül az első 1889-ben jelentek meg a postaforgalomban, ma rendkívül keresettek a filatelisták körében, mivel kis példányszámban készültek, és az állam szuverenitásának jelképeivé váltak.

Az első ténylegesen Pahang maláj állam postaszolgálatát által kibocsátott bélyegsor csak 1935-ben került forgalomba, és az azonos ábrájú, bár eltérő címletű és színű bélyegeken a regnáló szultán, Abu Bakar arcképe volt látható.

1936-ban az Abu Bakar szultán arcképével díszített bélyegsor újabb értékekkel és színváltozatokkal bővült. Ez az emblematis sor 1941-ig maradt használatban, amikor is a Maláj-félsziget más államaival együtt Pahang is japán megszállás alá került.

Miután a japán megszállás véget ért, és visszatért a brit közigazgatás, Pahang is a Maláj Államszövetség (Federation of Malaya) részévé vált 1948-ban, és ettől kezdve a brit gyarmati típusbélyegek kerültek használatba, és a MALAYA - PAHANG felirat volt olvasható rajtuk. 1948-ban természetesen itt is megjelentek a VI. György brit király ezüstlakodalmáról megemlékező gyarmati bélyegek.

Mindezzel együtt még az 1950-es években is megjelentek olyan bélyegek, amelyek a helyi szultánt, Abu Bakart ábrázolták, és ezek még számos névértékkel és színben forgalomba kerültek.

A Maláj Államszövetség 1957-ben nyerte el függetlenségét, majd 1963-ban jött létre a mai Malajzia föderális állama, amelynek Pahang mai napig az egyik szövetségi tartománya, amely erős autonómiával rendelkezik.

FELHASZNÁLT FORRÁSOK

Nigel Barley, *White Rajah. A Biography of Sir James Brooke*, London, Brown Book Group, 2002.

Adrian Bethray, *From Pirates to Philately - The Adventures of Collecting Sarawak*.

https://www.google.com/search?q=Adrian+Bethray%2C+From+Pirates+to+Philately+-+The+Adventures+of+Collecting+Sarawak.&oq=Adrian+Bethray%2C+From+Pirates+to+Philately+-+The+Adventures+of+Collecting+Sarawak.&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUyBggAEEUYOdIBBzY2M2owajeoAgCwAgA&sourceid=chrome&ie=UTF-8

Richard Cavendish, *Birth of Sir James Brooke*, History Today. April 2003, Vol. 53, Issue 4.

W.R. Forrester-Wood, *The Stamps and Postal History of Sarawak*, Brighton, The Sarawak Specialists' Society, 1957.

G. E. Hansford-L.A. Noble, *Sarawak and Her Stamp. An Analytical Survey of all Issues from 1869 to 1934*, Isle of Wight, The Times Press, 1935.

Virginia Matheson Hooker, *A Short History of Malaysia: Linking East and West*, London, Allen & Unwin, 2003.

R. H. D. Lockhart, A Study of the Stamps of Sarawak, London, Offices of Stamp Collecting journal, 1920.

James Mackay, *Bélyegek és bélyeggyűjtés*, ford. Harsányi Luca-Ignác Krisztián, Budapest, Kossuth Kiadó, 2008.

Fred. J. Melville, *The Postage Stamps of Sarawak with a History of the Post Office from 1869-1906*, London, Nissen, 1907.

Anthony Millner, *The Invention of Politics in Colonial Malaya: Contesting Nationalism and the Expansion of the Public Sphere*, Cambridge, Cambridge University Press, 2003.

Bertram W.H. Poole, *Sarawak, A Complete History of its Postage Stamps*, London, D. Field, 1906.

Edward W. Proud, *The Postal History of British Borneo*, Proud-Bailey, East Sussex, 1987.

Edward W. Proud, *The Postal History of Malaya Vol. 1 Straits Settlements*, Proud-Bailey, East Sussex, 2000.

Edward W. Proud, *The Postal History of Malaya Vol. 2 Federated Malay States*, Proud-Bailey, East Sussex, 2000.

Edward W. Proud, *The Postal History of Malaya Vol. 2 Unfederated Malay States (Johore, Kedah, Kelantan, Perlis and Trengganu)*, Proud-Bailey, East Sussex, 2000.

Cassandra Pybus, *The White Rajahs of Sarawak: Dynastic Intrigue and the Forgotten Canadian Heir*, Vancouver, Douglas & McIntyre, 1996.

Robert Reece, *The Name of Brooke. The End of White Rajah Rule in Sarawak*, Sarawak Literary Society, 1993.

Robert Reece, *Masa Japun. Sarawak under the Japanese, 1941-1945*, Sarawak Literary Society, 1998.

Robert Reece, *The White Rajahs of Sarawak. A Borneo Dynasty*, London, Archipelago Press, 2004.

Mike Thomson, *The Stabbed Governor of Sarawak*.
<https://www.bbc.com/news/magazine-17299633>

Barbara Watson Andaya–Leonard Andaya, *A History of Malaysia*, Honolulu, University of Hawaii Press, 2001.

Neville Watterson, *Sarawak, the De La Rue Story*, London, Brock Publications, 2000.

James Brooke – angol nyelvű Wikipédia-szócikk.
https://en.wikipedia.org/wiki/James_Brooke

Charles Brooke - angol nyelvű Wikipédia-szócikk.
https://en.wikipedia.org/wiki/Charles_Brooke,_Rajah_of_Sarawak

Anthony Brooke - angol nyelvű Wikipédia-szócikk.
https://en.wikipedia.org/wiki/Anthony_Brooke

Pahang - angol nyelvű Wikipédia-szócikk.
<https://en.wikipedia.org/wiki/Pahang>

Postage stamps and postal history of Malaysia -
angol nyelvű Wikipédia-szócikk.
https://en.wikipedia.org/wiki/Postage_stamps_and_postal_history_of_Malaysia

Stamp Issuing Entities Of The World.
<https://www.linns.com/insights/stamp-issuing-entities-of-the-world.html>

*Stanley Gibbons Commonwealth Stamp Catalogue:
Brunei, Malaysia & Singapore, 5th Edition, London,
Stanley Gibbons, 2018.*

**PAHANG MALÁJ
ÁLLAM ÖNÁLLÓ
BÉLYEGKIADÁSAI
KRONOLÓGIAI
SORRENDEN
1889–1941**

1889

Michel MY-PA 11

1889
Michel MY-PA 1II

1889
Michel MY-PA 2

1889
Michel MY-PA 3

1889
Michel MY-PA 4a

1889
Michel MY-PA 4b

1890
Michel MY-PA 1III

1890
Michel MY-PA 11V

1891
Michel MY-PA 41

1891
Michel MY-PA 4II

1891
Michel MY-PA 4III

1891
Michel MY-PA 4IV

1891
Michel MY-PA 6

1893
Michel MY-PA 7

1895
Michel MY-PA 5

1895
Michel MY-PA 8

1897
Michel MY-PA 9

1897
Michel MY-PA Ia

1897
Michel MY-PA IIa

1897
Stanley Gibbons MY-PA 17

1897
Stanley Gibbons MY-PA 17a

1898
Michel MY-PA 10

1898

Michel MY-PA 11

1898
Michel MY-PA 12

1898
Michel MY-PA 13

1898
Michel MY-PA 14

1898
Michel MY-PA 15

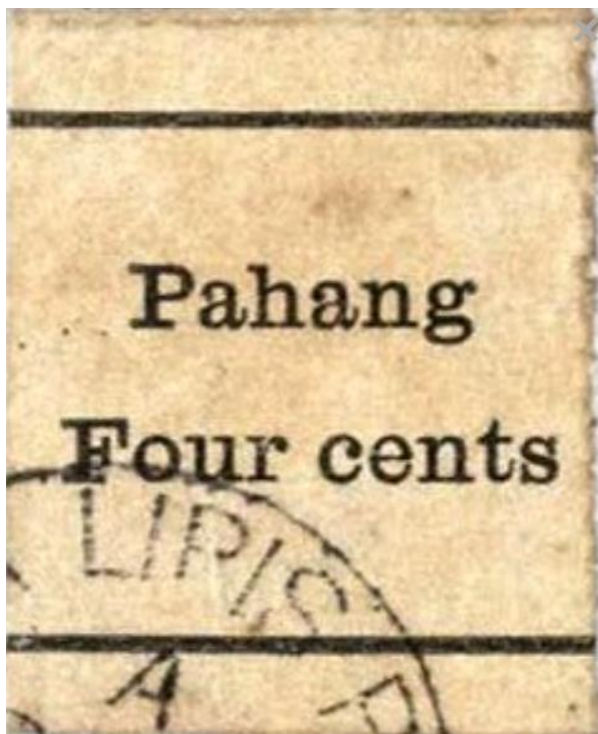
1899
Michel MY-PA 16

1899
Michel MY-PA 17

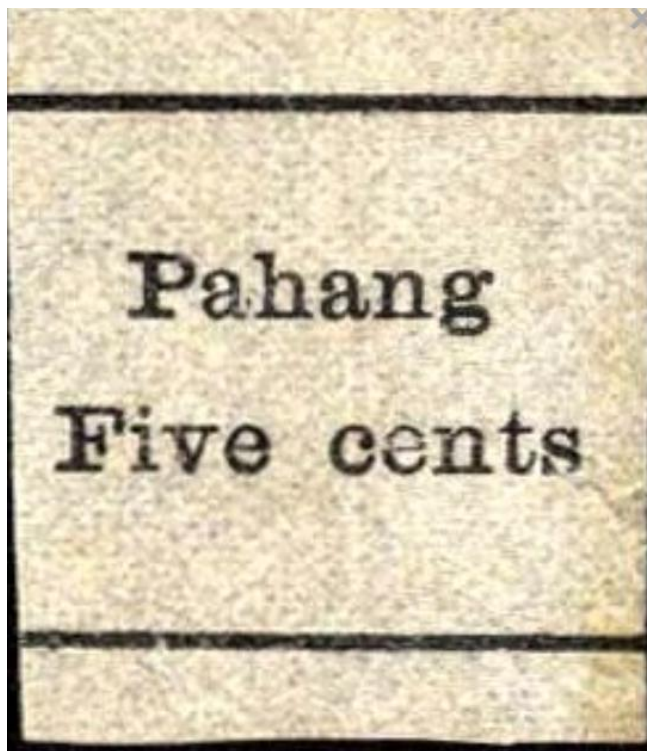

1899
Michel MY-PA 18

1899

Stanley Gibbons MY-PA 26

1899
Stanley Gibbons MY-PA 27

1935
Michel MY-PA 22

1935
Michel MY-PA 23

1935
Michel MY-PA 25

1935
Michel MY-PA 32

1936
Michel MY-PA 19

1936
Michel MY-PA 20

1936
Michel MY-PA 27

1936
Michel MY-PA 28

1936
Michel MY-PA 30

1936
Michel MY-PA 31

1936
Michel MY-PA 33

1936
Michel MY-PA 34

1936
Michel MY-PA 35

1936
Michel MY-PA 36

1937
Michel MY-PA 24

1941
Michel MY-PA 21

1941
Michel MY-PA 26

1941
Michel MY-PA 29

Collectively known as **BRITISH MALAYA**

NEGERI SEMBILAN PAHANG PERAK SELANGOR	JOHOR KEDAH KELANTAN PERLIS TERENGGANU	1824 Holland ceded MALACCA to British East India	1790 Kedah ceded PENANG to British East India	2 August 1824 SINGAPORE became a British Colony
		1826 STRAITS SETTLEMENTS established under the control of the British East India Company		
		1 April 1867 STRAITS SETTLEMENTS became a Crown Colony		
1895 Federated Malay States	Unfederated Malay States	30 October 1906 Labuan joined the STRAITS SETTLEMENT		
1 April 1946 Federated Malay States, Unfederated Malay States, Malacca and Penang formed the MALAYAN UNION				1 April Labuan annexed to Singapore became the CROWN COLONY
31 January 1948 Reformed as the FEDERATION OF MALAYA (The Malay States became British Protectorates)				3 June 1959 SINGAPORE granted self-governance
31 August 1957 The FEDERATION OF MALAYA granted independence within the British Commonwealth				August 1963 SINGAPORE declared independence

Collectively known as **BRITISH BORNEO**

1846 Brunei ceded LABUAN to Britain	1882 SABAH governed by British North Borneo Company	1841 Brunei ceded SARAWAK to the White Rajah Dynasty of Sarawak
1848 LABUAN became a Crown Colony	1888 Sabah became British NORTH BORNEO protectorate	
1 January 1890 Labuan annexed to NORTH BORNEO		
1 April 1946 Labuan annexed to Singapore, which became the CROWN COLONY OF SINGAPORE		
3 June 1959 SINGAPORE granted self-governance	15 July 1946 Labuan annexed to North Borneo, which became the CROWN COLONY OF BRITISH NORTH BORNEO	1 July 1946 The Rajah ceded SARAWAK to the British Crown
August 1963 SINGAPORE declared independence	31 August 1963 BRITISH NORTH BORNEO granted self-governance	22 July 1963 SARAWAK granted self-governance

16 September 1963
The Federation of Malaya, Singapore, British North Borneo (as the State of Sabah) and Sarawak merge to form **MALAYSIA**

1 February 1974
KUALA LUMPUR Federal Territory ed from Selangor

1 February 2001
PUTRAJAYA Federal Territory ed from Selangor

9 August 1965
SINGAPORE expelled from Malaysia

16 April 1984
LABUAN Federal Territory ceded from Sabah

